

Asia: VN/558/2022

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden uudelleen järjestämistä koskevaksi lainsäädännöksi

Lakiesityksen luvut 2-12

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 2 *Nykytila ja sen arviointi:*

Nykytilan arvioinnissa ei ole huomioitu riittävästi kuntakokeiluja, niiden toimintaperiaatteita ja tuloksia mm. sopimusyhteistyön tavoista. Arvioinnissa ja siitä tehdyissä päätelmissä ei myöskään huomioida tarpeeksi alueiden ja kuntakohtaisten työttömien määrän ja työttömyyden rakenteiden välisiä eroja.

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 3 *Tavoitteet:*

Tavoitteista ja niitä toteuttavista palveluista säädetään melko yksityiskohtaisesti ja alueellisesti yhteneväisesti. Työvoimapalvelun järjestäjällä tulisi olla enemmän harkintavaltaa palvelun järjestämisessä, jotta palveluiden painopisteitä on mahdollista säädellä huomioimaan alue- ja kuntakohtaiset erot mm. työttömyysasteessa ja työttömyyden syissä.

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 4.1 *Keskeiset ehdotukset:*

Julkisten työvoimapalveluiden järjestämisvastuu (esitysluonnos luvut 4.1.1 ja 4.1.2)

Vastuu työvoimapalveluiden järjestämisestä olisi jatkossa kunnilla. Kunta voisi järjestää palvelut itsenäisesti, jos sen työvoiman määrä olisi vähintään 20 000 henkilöä. Kaikkien sellaisten kuntien, joiden työvoiman määrä jää alle 20 000 henkilön tulisi sopia tehtävän hoitamisesta yhteistoiminnassa jonkin muun tai muiden kuntien kanssa. Ylöjärven kaupungin työvoiman määrä huhtikuun lopun tilanteessa 2022 oli runsas 16 000 henkilöä.

Ylöjärven kaupunki katsoo, että viimesijainen järjestämisvastuu tulisi olla jokaisella kunnalla ja kunnat voisivat keskenään sopia kuntalain (410/2015) mukaisesti kaikkia 8 luvun

yhteistoimintamuotoja käyttäen siitä, kuinka ne tehtävän järjestävät ja mikä on kustannustehokkain tapa tuottaa palvelut paikalliset lähtökohdat huomioiden. Kaupunki pitää hyvänä nykyistä kuntakoikeilun mukaista sopimuksellisuuteen perustuvaa järjestämistapaa.

Rahoitusmalli (esitysluonnos luvut 4.1.3 ja 4.1.4)

Ylöjärven kaupunki pitää hyvänä, että valtio sitoutuu korvaamaan tehtävävastuiden siirrosta

aiheutuvat kustannukset kunnille täysimääräisesti. Lähtökohta uudistuksessa tulee kuitenkin olla, että rahoitus ja järjestämisvastuu ovat samalla taholla.

Rahoitusmallia tulee arvioida säännöllisin väliajoin. Rahoitusmallissa tulee ottaa huomioon kasvavien kaupunkien väestömäärä, työikäisen väestön ja potentiaalisten tuensaajien määrän kasvu. Lainsäädännössä tapahtuu joka vuosi monia palvelujen määrää lisääviä muutoksia ja muutosten myötä myös rahoitus uusiin palveluihin tai palvelujen määrän tarpeen kasvuun on turvattava niin, että kustannukset tulee korvattua täysimääräisesti. Myös suhdannetilanne on huomioitava rahoituksen kokonaismäärässä. Valtion tulee kantaa julkiselle taloudelle palveluista aiheutuvat suhdanneriskit.

Ohjausjärjestelmä ja valvonta (esitysluonnos luku 4.1.5)

Ylöjärven kaupungin näkemyksen mukaan esityksen mukainen kuntien ohjausjärjestelmä, jossa kuntia ohjaisivat työ- ja elinkeinoministeriö, KEHA-keskus ja ELY-keskus ja valvoisi edellisten lisäksi myös nykyistä kuntalaissa olevaa kantelua laajemmin aluehallintovirasto, ei ole selkeä eikä kuntien itsehallinnon kannalta tarkoituksenmukainen.

Työllistymistä edistävä monialaisen tuen yhteistoiminta esitysluonnos luku 4.1.8)

Esitysluonnoksen mukaan monialaisen tuen yhteistoimintamallin toimijoita olisivat

työvoimaviranomainen, hyvinvointialue ja Kansaneläkelaitos. Kunta tulisi lisätä yhteistoiminnan toimijoihin, jotta palvelujen yhteen sovittamisessa ja tuessa kyetään hyödyntämään kuntaekosysteemin palvelut riittävän laajasti ml. osaamisen kehittämisen ja nuorisotoimen palvelut.

Tietojärjestelmäpalvelut (esitysluonnos luku 4.1.10)

Kunnille tulee aiheutumaan uudistuksesta merkittäviä kustannuksia mm. valtion tietojärjestelmäratkaisuihin liittyvän kehittämisen osalta. Tietojärjestelmiin liittyviä kustannusvaikutuksia tulee arvioida kuntien näkökulmasta tarkemmin valmistelun edetessä. Nämä kustannukset tulee korvata täysimääräisesti kunnille.

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 4.2 *Pääasialliset vaikutukset:*

-

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 5 *Muut toteuttamisvaihtoehdot:*

-

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 8 *Lakia alemman asteinen sääntely:*

-

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 10 *Toimeenpano ja seuranta:*

-

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 12 *Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys:*

-

Laki työvoimapalvelujen järjestämisestä

Luku 1 sisältää lain yleiset säännökset.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 2 säädettäisiin järjestämisvastuusta.

Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:

- edut ja hyödyt järjestämisvastuun siirtämisessä kunnille
- mahdolliset riskit järjestämisvastuun siirtämisessä kunnille
- työvoiman määrää ja työllisyysaluetta koskeva sääntely (huom: poikkeus työvoimapohjan kriteeriin voimaanpanolaissa)
- palvelujen tarjoamista koskeva sääntelyesitys

-

Luvussa 3 säädettäisiin ohjauksesta ja valvonnasta.

Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:

- valtakunnalliset tavoitteet
- työllisyyden edistämisen valtakunnallinen neuvottelukunta ja sen tehtävät
- alueelliset työllisyyden edistämisen yhteistyö- ja seurantakeskustelut

-

Luvussa 4 säädettäisiin työnhakijan palveluprosessista.

Säännökset vastaavat 2. toukokuuta voimaan tulleen uuden asiakaspalvelumallin (niin sanottu pohjoismainen työvoimapalvelumalli) säännöksiä.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 5 säädettäisiin työnvälityksestä ja työnhakuvelvollisuudesta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 6 säädetään tieto- ja neuvontapalveluista, asiantuntija-arvioinneista, ammatinvalinnan- ja uraohjauksesta sekä valmennuksesta ja kokeilusta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 7 säädettäisiin työvoimakoulutuksesta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 8 säädettäisiin muutosturvakoulutuksesta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 9 säädettäisiin työttömyysetuudella tuetusta työnhakijan omaehtoisesta opiskelusta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 10 säädettäisiin työnantajalle myönnettävistä tuista (palkkatuki, 55-vuotta täyttäneiden työllistämistuki, työolosuhteiden järjestelytuki).

Näkemyksenne:

-

Luvussa 11 säädettäisiin henkilöasiakkaalle myönnettävistä tuista ja korvauksista (starttiraha, työhön tai palveluun hakeutumisesta aiheutuvien kustannusten korvaus, palveluun osallistumisesta aiheutuvien kustannusten korvaus).

Näkemyksenne:

-

Luvussa 12 säädettäisiin työllistämisveloitteesta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 13 säädettäisiin asiakastietojen käsittelystä ja valtakunnallisesta tietojärjestelmäpalvelusta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 14 säädettäisiin palvelualustasta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 15 säädettäisiin tukien ja korvausten maksamisesta ja takaisinperinnästä.

Näkemyksenne:

-

Luku 16 käsittää erinäisiä säännöksiä.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 17 säädettäisiin muutoksenhausta.

Näkemyksenne:

-

Muut esitykseen sisältyvät lakiehdotukset

Laki elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksesta annetun lain muuttamisesta ja laki elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämisen- ja hallintokeskuksesta

Erityisesti toivotaan näkemyksiä, ovatko ehdotetut muutokset ELY-keskusten sekä KEHA-keskuksen tehtäviin riittävän selkeät ja eri toimijoiden yhteistyötä edistävät?

-

Laki työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annetun lain 23 §:n muuttamisesta

-

Laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain muuttamisesta

Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:

- kuntien vastuulle siirtyvien tehtävien rahoitus, ovatko ehdotetut uudet valtionosuuden määräytymistekijät toimivia rahoituksen kohdentamisessa?
- kolmen vuoden siirtymäaika laskennalliseen rahoitukseen (voimaantulosäännös)
- kunnan työttömyysetuuksien rahoitusvastuun laajentamisen korvaus

-

Laki työttömyysturvalain muuttamisesta (pois lukien 14 luku)

Erityisesti toivotaan näkemyksiä työttömyysturvaprosessiin ja sitä koskevaan toimivaltaan liittyen.

-

Laki työttömyysturvalain muuttamisesta 14 luku;

Laki työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain muuttamisesta;

Laki työttömyyskassalain muuttamisesta

Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:

- kunnan työttömyysetuusmenoon kohdistuvan rahoitusvastuun porrastusmalli
- eräiden kotoutumisesta annetussa laissa tarkoitettujen henkilöiden kohdalla sovellettavaksi ehdotettu poikkeus kunnan rahoitusvastuuseen työmarkkinatuesta
- ehdotus kunnan rahoitusosuuden perintää koskevan tehtävän hoitamisesta Kelassa myös peruspäivärahan ja ansiopäivärahan perusosan osalta
- edellä ehdotettujen muutosten vaikutus Kelan, työttömyyskassojen ja Työllisyysrahaston työmäärään mukaan lukien tietojärjestelmämuutokset ja näistä aiheutuvat kustannukset

-

Laki ulkomaalaislain muuttamisesta

-

Laki luonnontuotteita keräävien ulkomaalaisten oikeudellisesta asemasta annetun lain 8 §:n muuttamisesta

-

Laki valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi vuosina 2021 – 2028 annetun lain muuttamisesta

-

**Laki palkkaturvain muuttamisesta;
Laki merimiesten palkkaturvain muuttamisesta**

-

Laki Työkanava Oy –nimisestä osakeyhtiöstä annetun lain 4 §:n muuttamisesta

-

Laki ammatillisesta koulutuksesta annetun lain muuttamisesta

-

Laki kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain muuttamisesta

-

Laki vuorotteluvapaalain muuttamisesta

-

Laki sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamista koskevan Euroopan unionin lainsäädännön soveltamisesta annetun lain 6 ja 11 §:n muuttamisesta

-

**Laki tulotietojärjestelmästä annetun lain muuttamisesta;
Laki tulotietojärjestelmästä annetun lain 13 §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain muuttamisesta**

-

**Laki työsopimuslain muuttamisesta;
Laki merityösopimuslain muuttamisesta**

-

**Laki kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta annetun lain 3 a ja 37 a §:n muuttamisesta;
Laki valtion virkamieslain 5 a ja 9 c §:n muuttamisesta**

-

**Laki yhteistoimintalain muuttamisesta;
Laki työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnassa ja hyvinvointialueella annetun lain 8 ja 9 §:n muuttamisesta;
Laki yhteistoiminnasta valtion virastoissa ja laitoksissa annetun lain 24 ja 25 §:n muuttamisesta**

-

Laki toimeentulotuesta annetun lain muuttamisesta;
Laki eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain 14 §:n muuttamisesta;
Laki kansaneläkelain 35 §:n muuttamisesta;
Laki sairausvakuutuslain 8 luvun 9 §:n muuttamisesta;
Laki sotilasavustuslain 11 §:n muuttamisesta;
Laki opintotukilain 6 §:n muuttamisesta

-

Laki sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunnasta annetun lain 14 §:n muuttamisesta

-

Laki tuloverolain muuttamisesta;
Laki maatilatalouden tuloverolain 10 f §:n muuttamisesta;
Laki elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 56 §:n muuttamisesta

-

Laki lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä annetun lain 2 ja 3 §:n muuttamisesta

-

Laki rikoslain 47 luvun 6 §:n muuttamisesta;
Laki rikosrekisterilain 4 a §:n muuttamisesta;
Laki rikosrekisterilain 4 a §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain muuttamisesta

-

Laki työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain ja eräiden siihen liittyvien lakien voimaansaattamisesta

Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:

- yhteistoimintasopimusten solmimiselle esitetty aikataulu
- henkilöstösiirrot ja henkilöstön asemaan liittyvät menettelytavat
- sitovien sopimusten ja vastuiden siirtyminen

-

Laki työllistymistä edistävästä monialaisen tuen yhteistoiminnasta

Erityisesti toivotaan näkemyksiä asiakaskriteerin muutoksesta ja nuorten työllistymistä edistävän monialaisen tuen yhteispalvelua koskevasta sääntelystä.

-

Muut huomionne esityksestä

Kommentoitavaa:

Ylöjärven kaupunki toteaa, että TE2024 uudistus on toivottu rakenteellinen muutos kuntien elinvoimaisuutta tukevana palveluna ja pitää hyvänä hallituksen esitysluonnoksen tavoitetta saada TE-palveluille lisää vaikuttavuutta tuomalla ne osaksi kuntien palveluekosysteemiä.

Muuta huomioitavaa: liikkeenluovutusperiaatteet

Ylöjärven kaupunki pitää lisäksi tärkeänä, että muutoksen suunnittelussa ja toimeenpanossa korostetaan henkilöstön muutostukea ja vahvaa henkilöstön muutosjohtamista. Muutos vaikuttaa sekä valtioon että kuntahenkilöstön hyvinvointiin. On hyvä, että nykyiset työnantajatahot vastaavat oman henkilöstönsä muutostuen kuluista ja eri tahojen yhteistyön merkitystä muutosprosessissa korostetaan.

Reijonen Sirkka

Ylöjärven kaupunki - Ylöjärven kaupunginhallitus 20.6.2022 § 226